

۲۰۴۰۳۱۵

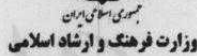
السلامة

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان؛

بررسی نظریه‌های انتظارات، پیگمالیون و پیشرفت تحصیلی

مؤلف :

مریم شریفی هاشمیان

نخستین دانش
انتشارات

Academic achievement -- Psychological benefits :
پیشرفت تحصیلی :
Promotion (School) :
انگیزش در آموزش و پرورش :
Motivation in education :
کنگره : ۱۳۹۸/۱۰/۴۴ع/ش
دیوایی : ۱۵۲۳/۳۷۰
بشناسای ملی : ۵۶۴۸۳۸۸

عنوان: عملکرد تحصیلی دانشجویان؛ بررسی نظریه‌های انتظارات، پیگمالیون و خود-رشد تحصیلی
مؤلف: مریم شریفی‌هشجین
ناشر: انتشارات سنجش و دانش
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
صفحه آرای: مهدیه مخبر

مولف: مریم شریفی ہشجین

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

صفحه آرایي: مهديه مخبري

طراح جلد: مهتاب دوستی

ناظر : نسرين خانی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بہاء : ۲۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
..... مقدمه	۱
..... فصل اول:	۵
..... پیگمالیون	۵
..... تعریف و مفهوم پیگمالیون	۶
..... تاریخچه پیگمالیون	۷
..... موارد استفاده پیگمالیون	۸
..... چهار عامل برای تشریح چرا وقوع پدیده ی کامیابی فرا خود:	۸
..... انتظارات معلم	۱۱
..... فرآیند و شکل گیری و نتایج انتظارات	۱۴
..... انواع اثرات پیگمالیون یا انتظارات معلم	۲۰
..... تاثیر پیگمالیون (انتظارات) بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی	۲۲
..... فصل دوم:	۲۶
..... عملکرد و پیشرفت دانشجویان	۲۶
..... تعریف پیشرفت و عملکرد تحصیلی	۲۷
..... عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی	۲۸
..... آفت تحصیلی	۲۹
..... عوامل دخیل در آفت تحصیلی:	۳۱
..... فصل سوم:	۴۱
..... انگیزش	۴۱
..... تعریف انگیزش	۴۲
..... سطوح انگیزش	۴۴
..... چشم اندازها به انگیزش	۴۵
..... نیازهای اساسی	۴۷
..... عوامل تشکیل دهنده انگیزش	۵۰
..... اصول اولیه انگیزه برای یادگیری	۵۱

۵۱	اهمیت انگیزه در یادگیری
۵۲	انگیزه پیشرفت تحصیلی
۵۳	انواع انگیزش
۵۵	نظریه‌های انگیزش
۵۷	نظریه‌های محتوایی
۵۹	نظریه‌های فرایندی
۶۲	انگیزش و خودپنداره
۶۳	فصل چهارم
۶۳	خودپنداره
۶۴	خودپنداره
۶۴	خود
۶۵	مفهوم خودپنداره
۶۹	خودپنداره تحصیلی
۷۰	تعریف خودپنداره تحصیلی
۷۱	روش‌های افزایش خودپندارگی
۷۳	خود پنداره و موفقیت تحصیلی
۷۵	خود پنداره و جنسیت
۷۵	تدریس معلم و خود پنداره
۷۸	فهرست منابع

مقدمه

پیگمالیون، پدیده‌ای جالب در مباحث روانشناسی و مدیریت می‌باشد که بیان کننده این موضوع است که افراد با توجه به سطح انتظار دیگران از خود واکنش مستقیم نشان می‌دهند. به عبارت دیگر، اثر پیگمالیون عنوان می‌نماید، میزان عملکرد هر فرد دارای ارتباط مستقیمی با میزان انتظاری است که دیگران نسبت به او نشان می‌دهند.

نامگذاری این پدیده جالب روانشناسی با عنوان پیگمالیون به افسانه‌ای از یونان باستان باز می‌گردد. داستان مجسمه‌سازی که روزی عاشق مجسمه دست ساز خود می‌شود، که آنرا به شکل یک زن تراشیده بود. عشق پیگمالیون مجسمه‌ساز، به ساخته دست خود به قدری افزایش می‌یابد، تا سرانجام مجسمه تبدیل به یک انسان می‌شود و معشوقه پیگمالیون به واقعیت تبدیل می‌شود.

استفاده از واژه پیگمالیون نیز برای این پدیده روانشناسی نیز به این دلیل می‌باشد که هر شخص می‌تواند با قدرت باور خود دیگری را تبدیل دهد. همانطور که مجسمه ساز از مجسمه سنگی به معشوقی واقعی رسید.

عملکرد تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن به عنوان یکی از متغیرهای محوری و اساسی در آموزش و پرورش همواره مورد توجه محققان و روان‌شناسان تربیتی بوده است. در واقع، می‌توان گفت عملکرد تحصیلی دانش آموزان، سهم عظیمی از پرهش‌های موجود در حیطه روان‌شناسی تربیتی را به خود اختصاص داده است. تعاریف گوناگونی از عملکرد تحصیلی وجود دارد. اتکینسون، عملکرد تحصیلی را توانایی آموخته شده یا اکتسابی فردی می‌داند (نقل از جعفر طباطبایی و همکاران، ۱۳۹۱). می‌توان گفت که عملکرد تحصیلی عبارت از موفقیت در گذراندن دروس مختلف توسط دانش آموز یا دانشجو و نشان دادن عملکرد مناسب در جامعه و زندگی خود براساس مطالب آموخته شده است.

همواره در محیط‌های آموزشی با دانش آموزانی برخورد می‌شود که از لحاظ استعداد، توانایی و امکانات یادگیری شبیه به هم هستند، اما در زمینه عملکرد تحصیلی اختلاف چشمگیری در آنها مشاهده می‌شود. در مقابل، تعدادی از افراد با دارا بودن استعداد معمولی، پشتکار و عملکرد بالایی را نشان می‌دهند. این دلیل گویای آن است که در امر آموزش و یادگیری علاوه بر ویژگی‌های فردی اعم از هوش و استعداد و توانایی‌ها، عامل دیگری به عنوان کلید ترقی وجود دارد. یکی از متغیرهایی که با عملکرد تحصیلی ارتباط دارد، راهبردهای یادگیری (شناختی و فراشناختی) است. (عاصمیان، ۱۳۸۴). نتایج پژوهش‌های متعدد یکنگار این است که به منظور افزایش عملکرد تحصیلی دانش آموزان باید بر راهبردهای یادگیری دانش آموزان متمرکز شویم و برنامه‌هایی را برای آموزش و توسعه این راهبردها فراهم کنیم (نقل از سرار، ۲۰۰۱).

این مفهوم ابتدا توسط نظریه‌پردازان شناختی مطرح شد. در واقع، می‌توان گفت که در طول اولین سال‌های تحول شناختی، روان‌شناسی تربیتی (دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰) مطالعات بر نقش متغیرهای شناختی (پردازش اطلاعات، راهبردهای یادگیری، سبک‌های یادگیری و فرآیندهای تفکر) متمرکز بود.

اصطلاح راهبردهای یادگیری به انواع زیادی از اعمال اراده‌ای و آگاهانه اطلاق می‌گردد که به وسیله فراگیران برای دستیابی به اهداف یادگیری اتخاذ می‌شود. این راهبردها دامنه‌ای از فعالیت‌های کلی، از قبیل مرور ذهنی اطلاعات یا انتقال اطلاعات جدید به دانش ذخیره شده موجود را در برمی‌گیرد (البام و همکاران، ۱۹۹۳).

دمبو (۱۹۹۴) درباره اهمیت راهبردهای یادگیری می‌گوید دانش آموزان و دانشجویان موفق، آنهایی هستند که زمان مورد نیاز برای تکالیف درسی را در نظر می‌گیرند و درباره تحقیقات خود اطلاعات لازم را به دست می‌آورند و همیشه فعالند، نه منفعل.

در زمینه راهبردهای شناختی و فراشناختی، تعاریف زیادی ارائه شده است. بنابه تعریف، راهبردهای شناختی به هرگونه رفتار، اندیشه یا عمل یادگیرنده گفته می‌شود که او در ضمن یادگیری مورد استفاده می‌کند و هدف آن کمک به فراگیری و ذخیره‌سازی دانش‌ها و مهارت‌ها و نیز سهولت بهره‌وری از آنها در آینده است (واینستاین و هیوم، ۱۹۸۸)؛ به عبارت دیگر راهبردهای شناختی، شیوه‌های نزدیک شدن به یک تکلیف شناختی یا مسأله و ابعاد آن و یافتن و اجرای راه حل آن است. افراد مختلف در برخورد با مسایل گوناگون راهبردهای یکسان به کار نمی‌برند (کراز، ۱۳۷۷).

راهبردهای شناختی، اندیشه‌های یادگیری هستند. ما این راهبردها را با عنوان فرایندهای حافظه و با عنوان‌های تکرار یا تمرین، یا گسترش و سازمان دهی مطالعه می‌کنیم. باید دانست دانش‌آموزانی که در یادگیری مطالب از راهبردهای شناختی استفاده می‌کنند، نسبت به دانش‌آموزان دیگر که این راهبردها را به کار نمی‌گیرند، عملکرد بهتری دارند (پنتریج و دی گروت، ۱۹۹۰).

از سوی دیگر، اصطلاح فراشناخت به معنی آگاهی از ادگیری خویشتن یا چگونگی یاد گرفتن است (فلاول، ۱۹۸۵؛ مک کرمیک، ۲۰۰۳). به دانش‌آموزان می‌توان راهبردهایی را یاد داد تا درک خودشان را ارزیابی کرده، دریابند به چه مقدار زمان برای مطالعه کردن مطلبی نیاز دارند تا برنامه نتیجه بخشی را برای پرداختن به مطالعه یا حل کردن مسایل انتخاب کنند (مک کرمیک، ۲۰۰۳).

نظر به اهمیت عملکرد تحصیلی در کلیه مقاطع تحصیلی، در این کتاب، به بررسی نظریه پیگمالیون و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با در نظر گرفتن متغیرهای انگیزش و خود پنداره پرداخته شده است.

کتاب حاضر در چهار فصل برای مطالعه خوانندگان محترم تهیه شده است. در فصل نخست با پیگمالیون و نظریه‌های مرتبط با آن آشنا خواهیم شد. در این فصل نظریه انتظارات و فرایند شکل‌گیری و تقویت آن در همین فصل مطرح شده است. همچنین بررسی مطالعات پیرامون تاثیر نظریه پیگمالیون بر عملکرد تحصیلی نیز به منظور آشنایی بیشتر خوانندگان محترم در فصل اول تبیین شده است.

در فصل دوم به بررسی نظریه‌های عملکرد تحصیلی و پیشرفت تحصیلی پرداخته شده است. همچنین عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان نیز در این فصل ذکر شده است.

در فصل سوم به بررسی نظریه‌های انگیزش تحصیلی و سطوح انگیزشی پرداخته ایم. عوامل شکل‌دهنده انگیزش و نظریه‌های مرتبط با آن در فصل سوم شرح داده شده است.

در فصل چهارم نیز به شرح نظریه‌های مرتبط با خودپنداره، شامل مفهوم و تعاریف مرتبط با آن و نظریه‌های تقویت خودپنداره پرداخته شده است. در همین فصل تاثیر خودپنداره با موفقیت تحصیلی و سطح تحصیلی نیز بیان شده است.

در پایان نیز منابع مورد استفاده برای مطالعات این کتاب و ارجاع خوانندگان محترم به منابع اصلی ذکر شده است.